

Nr 59.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avstående i vissa fall av allmänna arvsfondens rätt till arv; given Stockholms slott den 30 januari 1931.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Felix Hamrin.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 januari 1931.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Departementschefen, statsrådet Hamrin, anför:

1:o.

Den 5 januari 1930 avled lantbrukaren Jöns Mathiasson från nr 22 Veberöd i Veberöds socken av Malmöhus län utan att, såvitt en efter honom den 19 mars samma år upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna annan arvinge än allmänna arvsfondens.

Tillgångarna i boet utgjorde enligt bouppteckningen 7,032 kronor 31 öre. Härav belöpte å en i boet ingående fastighet, $\frac{1}{16}$ mantal nr 22 Veberöd, ett belopp av 6,000 kronor, utgörande det fastigheten åsatta taxerings-

Allmänna
arvsfondens
arv efter lant-
brukaren Jöns
Mathiasson
från Veberöde
socken.

värdet. Skulderna uppgingo till ett sammanlagt belopp av 7,021 kronor 62 öre, däribland en skuld å 5,260 kronor 17 öre i kapital och 236 kronor 70 öre i upplupen ränta till Mathiassons hushållerska Ingar Hansson från nr 8 Veberöd enligt en av den avlidne utgiven revers av den 31 december 1928 ävensom i övrigt skulder till Ingar Hansson till belopp av 500 kronor respektive 15 kronor. Behållningen i boet uppgick således enligt bouppteckningen till 10 kronor 69 öre.

Enligt vad i ärendet uppgivits utgjorde ovannämnda båda belopp 5,260 kronor 17 öre och 500 kronor eller tillhopa 5,760 kronor 17 öre Ingar Hansson tillkommande innestående lön såsom hushållerska hos Mathiasson.

I en till Kungl. Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Malmöhus län den 28 mars 1930 ingiven ansökning har nu Ingar Hansson under framhållande, att hon, då saluvärdet å den i boet ingående fastigheten vore väsentligt lägre än taxeringsvärdet, ej hade några utsikter att vid realisation av boet erhålla full betalning för sin fordran hos den avlidne, anhållit, att Kungl. Maj:t måtte för allmänna arvsfondens räkning avstå från alla arvsanspråk efter den avlidne samt å sökanden överlåta alla den avlidnes tillgångar mot skyldighet för henne att svara för alla boets skulder.

Å ansökningshandlingen har tecknats dels en förklaring av den för allmänna arvsfondens räkning utsedde utredningsmannen i boet, att han för undvikande av urarvskonkurs efter Jöns Mathiasson instämde i Ingar Hanssons hemställan, dels ock intyg av värderingsmännen vid bouppteckningen av innehåll, att värderingsmännen ansåge fastigheten i fråga värd högst 4,500 kronor.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har med eget utlåtande av den 29 mars 1930 överlämnat ansökningen till kammaradvokatfiskalsämbetet och därvid förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till densamma.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har med utlåtande den 3 juli 1930 överlämnat ärendet till Kungl. Maj:ts prövning. Vid sitt utlåtande har ämbetet fogat från *vederbörande landsfiskal* inhämtat yttrande, däri anförts i huvudsak följande.

Sökanden Ingar Hansson levde i små ekonomiska omständigheter. Hon hade under tjugu års tid skött hushållet för den avlidne, men hade denne enligt inhämtade upplysningar icke kunnat helt betala Ingar Hansson tillkommande löneförmåner utan hade därmed fått anstå år efter år.

Den i bouppteckningen upptagna fasta egendomen utgjordes av stenbunden fäladsmark, bevuxen med enbuskar, och användes till betesmark, ehuru densamma även såsom sådan vore synnerligen mager. Fastigheten låge avsides, och funnes knappast farbar väg till densamma. Å fastigheten funnes uppfört ett mindre boningshus, som vore så gott som fallfärdigt.

På grund av fastighetens dåliga beskaffenhet ansåge landsfiskalen, i likhet med intygsgivarna, att densamma vore värd högst 4,500 kronor och vid försäljning säkerligen ej heller komme att betinga högre belopp.

Då sålunda sökanden vid realisation av boet knappast kunde påräkna utfå sin fordran och urarvskonkurs i så fall syntes oundviklig, ville landsfiskalen för sin del tillstyrka bifall till ansökningen.

För egen del har *kammaradvokatfiskalsämbetet* anfört följande:

Av den i ärendet förebragta utredningen syntes framgå, att vid realisation av boet efter den avlidne boets tillgångar icke försloge till täckande av boets skulder, vadan anledning funnes till antagande att, därest yrkande därom framställdes, boet kunde komma att avträdas till konkurs.

På grund härav och med hänsyn till storleken av sökandens ifrågasättande fordran samt den omständigheten, att sökanden befunne sig i små ekonomiska omständigheter, funne sig ämbetet böra tillstyrka ett efterskänkande till förmån för sökanden av allmänna arvsfondens rätt till den egendom efter den avlidne, som återstode, sedan all övrig boets gäld blivit till fullo gulden.

I ärendet föreliggande förhållanden synas mig motivera, att allmänna arvsfondens rätt till arv efter Jöns Mathiasson avstås till Ingar Hansson. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

*Departements-
chefen.*

att allmänna arvsfondens rätt till arv efter lantbrukaren Jöns Mathiasson från nr 22 Veberöd i Veberöds socken av Malmöhus län må avstås till Ingar Hansson.

2:o.

Den 19 februari 1929 avled förra hushållerskan Anna Maria Månsson från Grantinge nr 9 i Stoby socken av Kristianstads län utan att, såvitt en efter henne den 3 juli 1929 upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna annan arvinge än allmänna arvsfonden.

Enligt bouppteckningen uppgingo tillgångarna i boet till 279 kronor 65 öre, däribland fastigheten $\frac{1}{800}$ mantal litt. Hd Grantinge 9⁵ i nämnda socken, vilken fastighet upptagits till taxeringsvärdet 200 kronor, samt skulderna till 1,054 kronor, därav skuld till Stoby sockens fattigvårdsstyrelse å 1,025 kronor. Bouppteckningen utvisade sålunda en brist i boet å 774 kronor 35 öre.

Sedermera har Stoby sockens fattigvårdsstyrelse vid sammanträde den 14 augusti 1930 beslutat avstå från sin nyssnämnda fordran. På grund härav uppstår i boet ett överskott, som efter de i bouppteckningen angivna värden kan beräknas till 250 kronor 65 öre och vilket överskott tillkommer allmänna arvsfonden.

**Allmänna
arvsfondens
arv efter
förra hus-
hållerskan
Anna Maria
Månsson från
Stoby socken**

Med utlåtande den 23 december 1930 har kammaradvokatfiskalsämberet överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Kristianstads län ingiven och av länsstyrelsen med eget yttrande av den 21 maj 1930 till kammaradvokatfiskalsämberet översänd ansökning, däri förra hushållerskan ogifta Johanna Strand anhållit, att allmänna arvsfondens rätt till kvarlåtenskapen efter Anna Maria Månsson måtte efterskänkas till förmån för henne. Till stöd för ansökningen har sökanden anfört bland annat, att sökanden, som vore 63 år gammal och orkeslös, i nära tio års tid ända intill Anna Maria Månssons död tagit vård om henne utan annan ersättning än fri bostad samt att sökandens huvudsakligaste tillgång vore pension å 168 kronor enligt lagen om allmän pensionsförsäkring.

Länsstyrelsen i Kristianstads län har tillstyrkt bifall till ansökningen. Vid sitt yttrande har länsstyrelsen fogat bland annat utdrag av Västra Göinge häradsrätts dombok för den 27 augusti 1929 rörande på Johanna Strands begäran hållet vittnesförhör i fråga om vissa av den avlidna under livstiden fälda yttranden av innehåll, att Johanna Strand skulle bekomma all kvarlåtenskapen efter den avlidna. Enligt vad i ärendet blivit upplyst har bevakning av sagda yttranden såsom muntligt testamente icke ägt rum.

Kammaradvokatfiskalsämberet har vid sitt utlåtande fogat yttrande av *vederbörande landsfiskal*, som därvid meddelat, att sökanden på grund av alderdomssvaghet och sjuklighet vore urständsat att genom eget arbete försörja sig.

För egen del har *kammaradvokatfiskalsämberet* anfört följande:

Av i ärendet upplysta omständigheter syntes framgå, att sökanden stått den avlidna nära samt att hon befunne sig i små ekonomiska förhållanden. På grund härav och med hänsyn till de vid ovanberörda vittnesförhör den 27 augusti 1929 omvittnade, av Anna Maria Månsson fälda yttranden ansåge sig ämbetet böra tillstyrka ett avstående till förmån för sökanden av allmänna arvsfondens rätt till Anna Maria Månssons kvarlåtenskap.

Departements-
chefen.

På de av kammaradvokatfiskalsämberet anförda skäl och då handlingarna i ärendet giva vid handen, att fattigvårdsstyrelsens beslut att avstå från sin förenämnda fordran tillkommit i syfte att Johanna Strand skulle bekomma kvarlåtenskapen efter Anna Maria Månsson, tillstyrker jag bifall till den föreliggande ansökningen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att allmänna arvsfondens rätt till arv efter förra hushållerskan Anna Maria Månsson från Grantinge nr 9 i Stoby socken av Kristianstads län må avstås till förra hushållerskan Johanna Strand.

3:o.

Genom ett den 9 maj 1916 upprättat inbördes testamente förordnade August Johansson och hans hushållerska Anna Kajsa Larsson, båda från Gurentorp i Starrkärrs socken av Älvsborgs län, att den efterlevande av dem skulle utan något intrång av den andras arvingar med full äganderätt erhålla all den egendom, som den först avlidna lämnade efter sig, av vad namn och beskaffenhet det vara månne. Vittnesförhör för dödsfalls skull angående tillkomsten av testamentet hölls den 11 maj 1916 vid Ale häradsrätt.

Allmänna
arvsfondens
arv efter
Anna Kajsa
Larsson från
Starrkärrs
socken.

Anna Kajsa Larsson avled den 30 april 1929 utan att efterlämna andra arvingar än allmänna arvsfonden.

Enligt den efter henne den 7 januari 1930 upprättade bouppteckningen utgjorde behållningen i boet 2,130 kronor 44 öre.

Testamentet har vid Ale häradsrätt anmälts för bevakning först den 10 februari 1930, alltså icke inom den i lagen föreskrivna tiden.

Kvarlätenskapen efter Anna Kajsa Larsson tillfaller följaktligen allmänna arvsfonden.

I en till Kungl. Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Älvsborgs län ingiven ansökning har August Johansson anhållit, att allmänna arvsfondens rätt till ifrågavarande kvarlätenskap måtte efterskänkas till förmån för honom. Till stöd för ansökningen har anförts bland annat följande.

Anna Kajsa Larsson, vilken sedan år 1910 varit i sökandens tjänst, hade sedan januari månad 1927 intill sin död varit sjuk och oförmögen till arbete. För den vård, som sökanden under denna tid ägnat henne, hade han emellertid icke tillgodogjort sig någon ersättning. I bouppteckningen hade vidare bland tillgångarna upptagits en sökandens skuld till den avlidna på grund av ett den 5 juli 1910 utfärdat skuldebrev å 395 kronor, ehuru denna skuld uppenbarligen vore preskriberad. Sökanden hade icke vid bouppteckningen iakttagit dessa sina rättigheter, enär han varit övertygad om att han på grund av testamentet skulle erhålla hennes kvarlätenskap. Emellertid hade han försummat att i laga tid efter dödsfallet bevaka testamentet.

Vederbörande *landsfiskal* har i till länsstyrelsen avgivet yttrande, under förmälan bland annat, att sökandens tillgångar utöver skulder utgjorde 5,940 kronor, tillstyrkt ansökningen.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län, som med eget utlåtande av den 27 december 1930 överlämnat ansökningen jämte landsfiskalens yttrande till kammaradvokatfiskalsämbetet, har jämväl tillstyrkt ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har med eget utlåtande av den 13 januari 1931 överlämnat ärendet till Kungl. Maj:ts prövning, och har ämbetet därvid, under förmälan att ämbetet låtit anstå med åtgärder för inleverering av arvet till allmänna arvsfonden i avbidan på Kungl. Maj:ts beslut över ansökningen, yttrat bland annat följande.

Anna Kajsa Larsson hade avlidit den 30 april 1929. Då det av henne och sökanden upprättade inbördes testamentet bevakats först den 10 februari 1930, hade bevakningen icke skett inom den av lagen föreskrivna tiden, varför sökanden icke kunde grunda någon rätt å testamentet. Enär emellertid detta måste anses vara ett riktigt uttryck för den avlidnas yttersta vilja samt sökanden, enligt vad handlingarna i ärendet gäve vid handen, stått den avlidna nära, syntes det billigt, att ifrågavarande arv avstodes till förmån för sökanden.

Departements-
chefen. På grund av vad i ärendet förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att allmänna arvsfondens rätt till arv efter Anna Kajsa Larsson från Gurentorp i Starrkärrs socken av Älvsborgs län må avstås till August Johansson.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o) —3:o) hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Einar Regnér.